

Plan wynikowy. Klasa 8

Nr	Temat	Wymagania podstawowe. Uczeń	Wymagania ponadpodstawowe. Uczeń
I. 1.	Azja – kontynent geograficznych kontrastów	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje położenie geograficzne Azji ▶ odczytuje z mapy informacje dotyczące wysokości bezwzględnych, temperatur i opadów w Azji ▶ odczytuje z map informacje dotyczące gęstości zaludnienia w różnych częściach Azji ▶ wskazuje na mapie położenie wybranych obiektów geograficznych Azji ▶ wskazuje na mapie kilka wybranych krain geograficznych Azji ▶ podaje liczbę ludności Azji ▶ na podstawie map i innych źródeł informacji porównuje cechy obiektów i regionów położonych w Azji ▶ podaje przykłady kontrastów społeczno-gospodarczych spotykanych w Azji 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wykazuje na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich geograficznych kontrastów ▶ określa zależności występujące pomiędzy szerokością geograficzną a zróżnicowaniem klimatycznym Azji ▶ określa zależności występujące pomiędzy wysokością nad poziomem morza a warunkami przyrodniczymi panującymi w różnych częściach Azji ▶ na podstawie własnej wiedzy charakteryzuje (skrajne) warunki przyrodnicze panujące w różnych częściach Azji ▶ podaje przyczyny występowania niektórych kontrastów geograficznych w Azji (np. klimatycznych, gęstości zaludnienia)
I. 2.	Pacyficzny pierścień ognia	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady zjawisk zachodzących w strefie subdukcji ▶ odczytuje z mapy nazwy płyt litosfery w regionie Pacyfiku ▶ określa przyczyny występowania trzęsień ziemi na granicach płyt litosfery ▶ na podstawie map opisuje przebieg granic płyt litosfery na granicy Azji i Pacyfiku ▶ podaje kilka przykładów działań mających na celu ograniczenie negatywnych skutków trzęsień ziemi i erupcji wulkanów 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ identyfikuje związki między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w regionie Pacyfiku ▶ wyjaśnia mechanizm powstawania tsunami ▶ opisuje przebieg procesów geologicznych zachodzących w strefie subdukcji ▶ porównuje ze sobą skutki trzęsień ziemi, erupcji wulkanów i tsunami ▶ ocenia skuteczność różnych sposobów zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi, erupcji wulkanów i tsunami
I. 3.	Kultura ryżu	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady wykorzystania ryżu i produktów pozyskiwanych przy jego uprawie ▶ na podstawie map i klimatogramów opisuje cechy klimatu monsunowego Azji Południowo-Wschodniej ▶ opisuje prace wykonywane przy uprawie ryżu ▶ wyjaśnia znaczenie pojęcia „kultura ryżu” ▶ podaje nazwy przynajmniej pięciu krajów, w których wykształciła się „kultura ryżu” ▶ opisuje sposoby, w jaki ludzie przekształcają środowisko przyrodnicze w celu prowadzenia upraw ryżu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie własnej wiedzy wymienia cechy klimatu monsunowego ▶ wyjaśnia działanie cyrkulacji monsunowej ▶ wymienia wpływ monsunu letniego i zimowego na pogodę w Azji Południowej ▶ wykazuje związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i rozwojem „kultury ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej

Nr	Temat	Wymagania podstawowe. Uczeń	Wymagania ponadpodstawowe. Uczeń
II. 1.	Japonia	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie map opisuje położenie geograficzne Japonii ▶ podaje przykłady warunków przyrodniczych utrudniających rozwój gospodarczy Japonii ▶ wymienia wybrane cechy gospodarki Japonii (np. wysoki udział przemysłu hi-tech, intensywne rolnictwo) ▶ na podstawie danych charakteryzuje strukturę eksportu i importu Japonii ▶ opisuje przykłady skutecznego przewycięzania niesprzyjających warunków przyrodniczych przez mieszkańców Japonii ▶ dyskutuje na temat wpływu warunków przyrodniczych na rozwój gospodarczy Japonii 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia wpływ konfucjanizmu i sintoizmu na relacje społeczne i funkcjonowanie przedsiębiorstw w Japonii ▶ ocenia możliwe sposoby radzenia sobie ze skutkami kryzysu demograficznego w Japonii (np. imigracja, automatyzacja różnych sfer życia) ▶ ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii
II. 2.	Chiny	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje położenie geograficzne Chin ▶ na podstawie mapy określa gęstość zaludnienia w różnych częściach Chin ▶ podaje przykłady wpływu chińskiej gospodarki na kraje europejskie i ich mieszkańców ▶ na podstawie mapy porównuje gęstości zaludnienia w różnych częściach Chin i określa prawidłowości w rozmieszczeniu ludności ▶ wykorzystując dane statystyczne, określa znaczenie Chin w światowej gospodarce ▶ opisuje zmiany demograficzne, które zaszły w Chinach w ostatnich kilkudziesięciu latach 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ korzystając z map tematycznych, wyjaśnia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Chinach ▶ podaje przykłady działań mających na celu zwiększenie wpływu Chin w innych częściach świata ▶ ocenia metody stosowane w ramach polityki demograficznej Chin dawniej oraz obecnie ▶ na podstawie własnej wiedzy przedstawia kierunki rozwoju gospodarczego Chin oraz ocenia ich znaczenie w gospodarce światowej
II. 3.	Indie	<ul style="list-style-type: none"> ▶ określa położenie geograficzne Indii ▶ podaje przykłady sukcesów gospodarczych Indii ▶ podaje przykłady cechy kulturowych Indii odróżniające ten kraj od Polski ▶ opisuje zmiany liczby ludności Indii ▶ na podstawie danych określa kierunki zmian demograficznych zachodzących w Indiach ▶ nazywa główny nurt religii wyznawanych w Indiach (hinduizm) i wymienia jego podstawowe założenia 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ przedstawia tradycyjne podziały społeczne panujące w Indiach ▶ określa silne strony Indii w odniesieniu do możliwości ich rozwoju gospodarczego ▶ wyjaśnia, w jaki sposób nierówności społeczne wpływają na ograniczenie możliwości rozwoju gospodarczego ▶ ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Indii ▶ dyskutuje na temat roli Indii w regionie Azji Południowej i ich rosnącego znaczenia na świecie

Nr	Temat	Wymagania podstawowe. Uczeń	Wymagania ponadpodstawowe. Uczeń
II. 4.	Kraje Bliskiego Wschodu	<ul style="list-style-type: none"> ▶ określa położenie Bliskiego Wschodu i wskazuje ten region na mapie świata ▶ podaje nazwy kilku krajów leżących na Bliskim Wschodzie ▶ wymienia cechy Bliskiego Wschodu, które wyróżniają ten region (np. zasoby węglowodorów, religia, klimat) ▶ na podstawie danych charakteryzuje rozmieszczenie zasobów ropy naftowej na Bliskim Wschodzie ▶ nazywa religię dominującą na Bliskim Wschodzie ▶ podaje przykład konfliktu toczącego się na Bliskim Wschodzie 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na mapie wskazuje obszary konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie ▶ wyjaśnia przyczyny kilku konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie ▶ ocenia skutki konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie ▶ charakteryzuje kulturę Bliskiego Wschodu uwzględniając zróżnicowanie religijne w regionie ▶ dyskutuje na temat wyzwań stojących przed krajami bliskowschodnimi w kontekście toczących się konfliktów oraz uzależnienia gospodarek od sprzedaży surowców energetycznych
III. 1.	Położenie Afryki i strefy klimatyczno-roślinno-glebowe	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje położenie geograficzne Afryki ▶ podaje nazwy mórz i oceanów oblewających Afrykę oraz wskazuje je na mapie ▶ podaje nazwy głównych stref klimatyczno-roślinnych występujących w Afryce ▶ wskazuje na mapie wybrane obiekty geograficzne położone w Afryce (np. wybrane rzeki, łańcuchy górskie, jeziora) ▶ na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie opadów w Afryce w różnych porach roku ▶ wyjaśnia funkcjonowanie cyrkulacji atmosferycznej w strefie międzyzwrotnikowej w Afryce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia związek pomiędzy funkcjonowaniem cyrkulacji w strefie międzyzwrotnikowej a rozmieszczeniem opadów w Afryce ▶ wyjaśnia związek pomiędzy cechami klimatu a rodzajem roślinności występującej w poszczególnych strefach klimatyczno-roślinnych w Afryce ▶ wymienia cechy gleb wykształconych w poszczególnych strefach klimatyczno-roślinnych w Afryce ▶ na podstawie własnej wiedzy przedstawia ogólną charakterystykę stref klimatyczno-roślinno-glebowych występujących w Afryce
III. 2.	Gospodarowanie w strefie Sahelu	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, czym jest strefa Sahelu ▶ wskazuje na mapie położenie strefy Sahelu ▶ na podstawie mapy podaje nazwy krajów Sahelu ▶ nazywa strefy klimatyczno-roślinne, w których położony jest Sahel ▶ opisuje warunki przyrodnicze panujące w strefie Sahelu ▶ na podstawie danych udowadnia wpływ wzrostu liczby ludności na problemy społeczno-gospodarcze w wybranych krajach Sahelu ▶ wyjaśnia przyczyny i przebieg procesu pustynnienia 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady konfliktów toczących się w strefie Sahelu, których przyczyną jest rywalizacja o ograniczone zasoby przyrodnicze ▶ ocenia korzyści płynące z wprowadzenia nowych technik rolniczych, np. agroleśnictwa, w strefie Sahelu ▶ opisuje i ocenia skutki pustynnienia ▶ ocenia znaczenie różnych czynników skutkujących występowaniem problemów społeczno-gospodarczych w strefie Sahelu ▶ proponuje rozwiązania mogące załagodzić niektóre problemy społeczno-gospodarcze występujące w strefie Sahelu

Nr	Temat	Wymagania podstawowe. Uczeń	Wymagania ponadpodstawowe. Uczeń
III. 3.	Problemy żywienia w Afryce	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, czym jest niedożywienie ▶ wymienia niektóre przyczyny niedożywienia w krajach afrykańskich ▶ wskazuje na mapie Etiopię ▶ identyfikuje cechy środowiska przyrodniczego, które utrudniają gospodarowanie w Etiopii ▶ na podstawie tekstów źródłowych podaje przykłady przyrodniczych i społecznych przyczyn niedoborów żywności w krajach afrykańskich 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia wpływ zmian klimatycznych na problem niedoborów żywności w krajach afrykańskich ▶ wykazuje wzajemny związek pomiędzy występowaniem konfliktów a niedożywieniem w krajach afrykańskich ▶ rozróżnia pojęcia głodu jawnego i utajonego ▶ omawia konsekwencje niedożywienia ▶ dyskutuje na temat znaczenia poszczególnych czynników w występowaniu niedożywienia w Etiopii i innych krajach afrykańskich
IV. 2.	Turystyka w Kenii	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje położenie Kenii na mapie ▶ na podstawie materiałów, takich jak ilustracje czy filmy, opisuje walory turystyczne Kenii, np. krajobrazy, faunę, florę ▶ na podstawie danych opisuje rozwój turystyki w Kenii ▶ opisuje wygląd, stroje czy tradycje plemion zamieszkujących Kenię, np. Masajów ▶ podaje przykłady aktywnej turystyki, którą można uprawiać w Kenii ▶ podaje przykłady przyrodniczych i kulturowych walorów turystycznych Kenii 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu turystyki na środowisko przyrodnicze, ludzi i gospodarkę w Kenii ▶ szczegółowo opisuje wybrane walory przyrodnicze Kenii ▶ określa zasady, które muszą być spełnione, aby turystyka przyjazdowa do Kenii miała charakter zrównoważony ▶ wymienia nazwy kilku parków narodowych Kenii
IV. 3.	Elementy nowoczesnej gospodarki w Maroku i Rwandzie	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady postępu społeczno-gospodarczego obserwowanego w wybranych krajach w Afryce ▶ na podstawie danych opisuje i porównuje struktury zatrudnienia w Maroku, Rwandzie i Polsce ▶ podaje przykłady tradycyjnych działalności gospodarczych dominujących w wielu krajach afrykańskich, np. wydobycie surowców w Maroku ▶ podaje przykłady nowoczesnych działalności gospodarczych rozwijanych w Maroku i Rwandzie (usługi, przemysł zaawansowanych technologii) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na wybranych przykładach szczegółowo opisuje rozwój nowoczesnych gałęzi gospodarki w Maroku i Rwandzie ▶ omawia przykłady poprawy jakości życia mieszkańców Rwandy dzięki zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych, np. wykorzystaniu sztucznej inteligencji w dystrybucji leków ▶ krytycznie ocenia możliwości rozwoju nowoczesnej gospodarki w wybranych krajach afrykańskich ▶ wykazuje się świadomością istnienia fałszywych stereotypów dotyczących rozwoju krajów afrykańskich

Nr	Temat	Wymagania podstawowe. Uczeń	Wymagania ponadpodstawowe. Uczeń
V. 1.	Tornada i cyklony tropikalne w Stanach Zjednoczonych	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje położenie geograficzne Ameryki Północnej ▶ podaje przykłady zagrożeń przyrodniczych występujących w Ameryce Północnej (np. tornada, cyklony tropikalne, powodzie) ▶ wskazuje na mapie położenie wybranych obiektów geograficznych Ameryki Północnej ▶ na podstawie map charakteryzuje zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Ameryki północnej ▶ wyjaśnia wpływ ukształtowania powierzchni i cyrkulacji powietrza na powstawanie tornad w Ameryce Północnej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ porównuje możliwości prognozowania tornad i cyklonów tropikalnych ▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych ▶ wyjaśnia pojęcie superkomórki ▶ opisuje i porównuje skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych ▶ podaje nazwy stanów, w których najczęściej występują tornada i cyklony tropikalne w Stanach Zjednoczonych ▶ ocenia możliwości zapobiegania skutkom tornad i cyklonów tropikalnych
V. 3.	Rola Stanów Zjednoczonych w światowej gospodarce	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady produktów, z których są znane Stany Zjednoczone ▶ na podstawie danych określa pozycję Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej ▶ na przykładzie Doliny Krzemowej wyjaśnia, czym jest technopolia ▶ omawia cechy charakterystyczne miast amerykańskich ▶ podaje przykłady firm, których działalność jest związana z rozwojem Doliny Krzemowej ▶ nazywa i wskazuje na mapie przykłady megalopolis w Stanach Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ dyskutuje na temat poziomu innowacyjności gospodarki Stanów Zjednoczonych na tle innych krajów ▶ określa czynniki, które przyczyniły się do rozwoju technopolii w Dolinie Krzemowej ▶ wyjaśnia proces powstawania megalopolis ▶ opisuje korzyści płynące z wykorzystania wiedzy w poszczególnych sektorach gospodarki Stanów Zjednoczonych ▶ omawia ograniczenia dalszego rozwoju Doliny Krzemowej
VI. 1.	Środowisko przyrodnicze Ameryki Południowej i problemy zagospodarowania Amazonii	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje położenie geograficzne Ameryki Południowej ▶ podaje kilka cech charakterystycznych amazońskich lasów deszczowych ▶ wymienia skutki wycinania amazońskich lasów deszczowych ▶ na podstawie map porównuje rozmieszczenie wielkich form rzeźby terenu w Ameryce Południowej i Północnej ▶ wskazuje położenie wybranych obiektów geograficznych Ameryki Południowej ▶ podaje cechy wyróżniające Amazonkę spośród innych rzek 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ oblicza rozciągłość południkową Ameryk ▶ określa znaczenie amazońskich lasów deszczowych dla zachowania bioróżnorodności planety ▶ wykazuje się świadomością współodpowiedzialności krajów europejskich za postępujące wylesianie Amazonii ▶ dyskutuje na temat przyczyn wylesiania Amazonii ▶ wyjaśnia, na czym polega konflikt interesów dotyczący sposobów zagospodarowania Amazonii

Nr	Temat	Wymagania podstawowe. Uczeń	Wymagania ponadpodstawowe. Uczeń
VI. 2.	Sytuacja rdzennej ludności w Ameryce Południowej	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, kogo nazywamy rdzennymi mieszkańcami Ameryki Południowej i Północnej ▶ opisuje wioski, domy i warunki życia rdzennych mieszkańców Amazonii ▶ opisuje zmiany kulturowe, którym ulegają rdzenni mieszkańcy Ameryki Południowej ▶ ocenia wpływ działalności górniczej i eksploatacji drewna na życie rdzennych mieszkańców Amazonii ▶ wymienia zagrożenia, na które są narażeni rdzenni mieszkańcy Amazonii ▶ wyjaśnia przyczyny zanikania kultur w Ameryce Południowej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje skutki kolonizacji Ameryki Południowej dla jej rdzennych mieszkańców ▶ dyskutuje na temat możliwości pogodzenia interesów rdzennych mieszkańców i grup lobbujących za gospodarczym wykorzystaniem Amazonii ▶ podaje przykłady działań podejmowanych przez rdzennych mieszkańców Ameryki Południowej, które mają na celu ochronę ich praw ▶ ocenia aktualną sytuacją rdzennej ludności zamieszkującej Brazylię
VI. 3.	Dzielnice biedy w miastach Ameryki Południowej	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje warunki życia w dzielnicach biedy ▶ na podstawie fotografii opisuje wygląd dzielnic biedy ▶ wyjaśnia, czym są czynniki wypychające ludność ze wsi do miast ▶ wskazuje nierówności społeczne jako główną przyczynę powstawania dzielnic biedy ▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje różne przyczyny powstawania dzielnic biedy w miastach Ameryki Południowej ▶ wyjaśnia, czym jest szara strefa 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady pozytywnego wpływu działalności prowadzonej przez mieszkańców dzielnic biedy na funkcjonowanie miast ▶ opisuje i ocenia lokalizację dzielnic biedy w miastach Ameryki Południowej ▶ odróżnia dzielnice biedy znajdujące się na różnych stopniach rozwoju ▶ dyskutuje na temat możliwych sposobów rozwiązywania problemów dzielnic biedy
VII. 1.	Środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje położenie geograficzne Australii ▶ na podstawie klimatogramów opisuje warunki klimatyczne wybranych miejsc w Australii ▶ wymienia przykłady zwierząt i roślin żyjących w Australii ▶ na podstawie map opisuje zróżnicowanie ukształtowania powierzchni Australii ▶ wskazuje położenie wybranych obiektów geograficznych Australii i Oceanii ▶ wykazuje związek pomiędzy położeniem geograficznym i warunkami klimatycznymi Australii ▶ opisuje położenie Wielkiej Rify Koralowej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje zróżnicowanie warunków klimatycznych w Australii ▶ opisuje warunki niezbędne do powstania rafy koralowej ▶ wyjaśnia powstawanie atoli ▶ wykazuje związek pomiędzy wyjątkowością fauny i flory Australii a przeszłością geologiczną kontynentu (pozostawieniem w izolacji od pozostałych kontynentów) ▶ charakteryzuje środowisko przyrodnicze Oceanii

Nr	Temat	Wymagania podstawowe. Uczeń	Wymagania ponadpodstawowe. Uczeń
VII. 2.	Ludność i gospodarka Australii	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie ludności w Australii ▶ na podstawie danych charakteryzuje zmiany liczby ludności w Australii ▶ na podstawie danych opisuje strukturę PKB gospodarki Australii ▶ wymienia przykładowe gałęzie gospodarki ważne dla Australii ▶ określa przyczyny i skutki problemów z zaopatrzeniem w wodę w suchych i półsuchych regionach Australii ▶ wyjaśnia działanie niecki artezyjskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ dyskutuje na temat australijskiej polityki migracyjnej ▶ ocenia wpływ osadników europejskich na rdzennych mieszkańców Australii ▶ wymienia cechy rolnictwa, przemysłu i usług w Australii ▶ ocenia zasadność wykorzystywania przez Australię zasobów naturalnych (wody, węgla) do stymulowania swojego rozwoju gospodarczego ▶ opisuje wpływ turystyki na przyrodę Australii i Oceanii
VII. 3.	Antarktyda	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje położenie geograficzne Antarktydy ▶ na podstawie klimatogramów opisuje warunki klimatyczne panujące na Antarktydzie ▶ wyjaśnia, czym jest lądolód ▶ podaje przykłady zwierząt zamieszkujących Antarktydę ▶ wyjaśnia wzajemne zależności pomiędzy zachodzącymi zmianami klimatu i topnieniem lądolodu na Antarktydzie ▶ wyjaśnia, dlaczego klimat na Antarktydzie jest zimny i suchy 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ uzasadnia konieczność zachowania statusu Antarktydy określonego Traktatem Antarktycznym ▶ wyjaśnia mechanizm ruchu lądolodu oraz zjawisko cielenia się lodowców ▶ przedstawia cele badań naukowych prowadzonych w Arktyce i Antarktyce